

ELS ESTUDIANTS UNIVERSITARIS DAVANT ELS ESTUDIS I EL FUTUR PROFESSIONAL

ÀREA D'HUMANITATS

Josep M. Masjuan

Helena Troiano

Cris Molins

Universitat Autònoma de Barcelona

L'objectiu d'aquest document és presentar breument una recerca realitzada recentment sobre els estudiants universitaris, posant un especial èmfasi en aquells aspectes que diferencien les àrees d'estudi per tal de que puguin ser utilitzats pels responsables de les mateixes a les diferents universitats.

Les dades que segueixen corresponen, doncs, a la recerca sobre 'Els estudiants universitaris davant els estudis i el futur professional', la qual ha estat realitzada sota l'impuls del Departament d'Universitats i Societat de la Informació i amb el suport de l'Agència de la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Hi ha participat la Universitat de Constanza, la Universitat de Grenoble i la Universitat Autònoma de Barcelona, en el marc de la xarxa UNI21 de la Federació de les Regions d'Europa per la recerca en Educació i Formació (FREREF).

Hem partit de la suposició que l'increment del nombre d'universitaris que s'ha produït arreu d'Europa i particularment a Catalunya i Espanya, ha generat un augment de la diversitat entre els estudiants atès que s'ha obert el ventall pel que fa a l'origen social dels estudiants així com pel cantó de les noies. Aquest augment de la diversitat s'ha vist reforçat per un context general de canvi ràpid en molts aspectes de la vida social.

Hem seleccionat un conjunt de temes de l'enquesta que poden ajudar a avaluar les titulacions i a plantejar-se objectius de millora. En aquest document ens referim fonamentalment a les titulacions de l'àrea d'humanitats.

1.- Metodologia

Es tracta d'una enquesta realitzada a 4029 estudiants, seleccionats tenint en compte les diferents àrees d'estudi, però sense seguir criteris estrictes de mostreig, dels quals 984 corresponen a la regió Alemanya de Baden-Wutemberg, 1.230 a la regió francesa de Rhône Alpes i 1.823 a Catalunya.¹ En el cas de Catalunya, el qüestionari es va passar a les universitats de la província de Barcelona en una sessió de classe, complementant la mostra obtinguda a través del correu. Va ser passat durant el curs 2001-2002.

L'anàlisi s'ha realitzat a partir de comparar les titulacions d'humanitats amb la mitjana, destacant a més a més aquells aspectes que polaritzen l'àrea en relació a unes altres que s'indiquen en concret a cada cas.

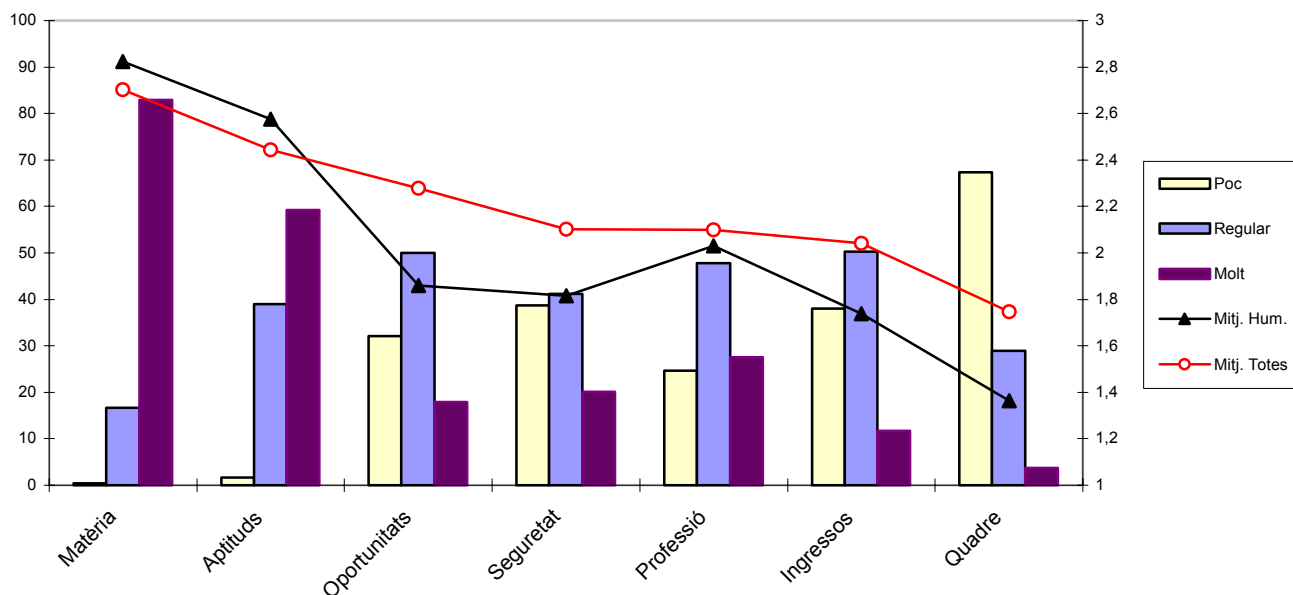
2.- Motius d'elecció dels estudis

Hem distingit tres tipus de motivacions que poden influir amb més o menys pes a l'hora de triar un tipus o un altre d'estudis universitaris:

- Motivacions expressives: l'interès per la matèria, les aptituds personals.
- Motivacions instrumentals: bons ingressos, la seguretat en la feina, esdevenir quadre, oportunitats professionals.
- Motivacions professionals: estudis vinculats a una professió.

¹ J.M.Masjuan, H. Troiano, C. Molins (2003) Els estudiants universitaris davant els estudis i el futur professional. Barcelona, AQU Catalunya, (publicació fotocopiada).

La gràfica següent mostra les distribucions segons els diferents motius ordenats:

- Hom pot veure com els tres tipus de motius queden perfectament ordenats en el conjunt de la mostra de Catalunya. Els motius expressius prevalen sobre els professionals i aquests sobre els instrumentals.
- Els estudiants de l'àrea d'Humanitats són els que tendeixen més a elegir els estudis per motius expressius lligats a l'interès per les matèries (84%/73%*)² o a les seves aptituds (61%/46%*), conseqüentment valoren menys les qüestions lligades als diners (11%/28%*) i a la seguretat laboral (9%/28%*).³

La comparació entre les tres regions ens mostra la importància que tenen les diferents àrees a l'hora d'atreure uns o altres estudiants. Les àrees d'estudi han demostrat ser la variable més rellevant en les tres regions a l'hora de caracteritzar molts aspectes tant dels estudiants com del funcionament de les titulacions. És a dir que els estudiants tenen unes expectatives determinades quan elegeixen una àrea d'estudi i el professorat també comparteix una cultura comuna la qual malgrat les diferències pròpies de cada tema, de cada universitat o de cada col·lectiu, mostra unes diferències remarcables respecte les altres àrees. Els estudiants d'humanitats es caracteritzen per tenir una motivació expressiva a l'hora d'elegir els seus estudis; s'assemblen en aquest aspecte als de ciències i els de l'àrea de salut i en canvi s'oposen als d'economia, dret i enginyeries que accentuen els instrumentals. Les diferències entre homes i dones no són importants en aquest aspecte.

² Quan arreu del text trobem x%/y%, l'x indica el percentatge d'aquella resposta en la titulació d'humanitats i la y el percentatge en el conjunt de la mostra estudiada. El signe * indica que la diferència és estadísticament significativa.

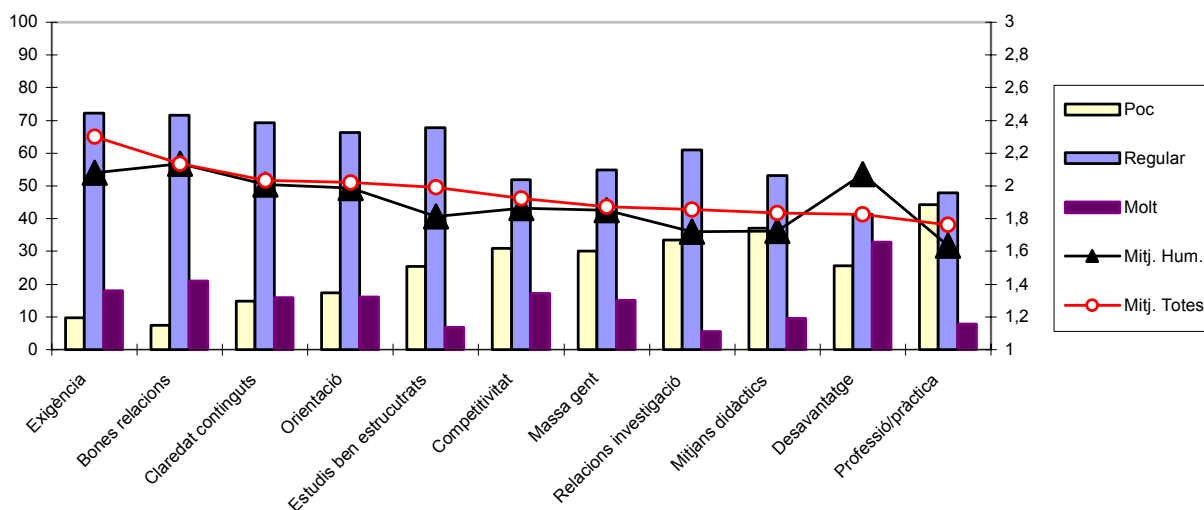
³ Els resultats han estat extrets a partir d'una anàlisi de components principals. Els exemples numèrics corresponen als percentatges directes als indicadors més significatius.

3.- Caracterització dels estudis

En primer lloc introduïm un conjunt d'indicadors que caracteritzen l'orientació de cada una de les àrees de coneixement estudiades.

Aquests indicadors són les respostes a la pregunta: 'Segons tu, en quina mesura, dins la teva facultat o escola, els estudis escollits estan caracteritzats per...'

- Si considerem els resultats globals de l'enquesta constatem que l'exigència en els estudis destaca com una característica que és remarcada per una tercera part dels estudiants enquestats de totes les àrees. A continuació venen quatre aspectes directament relacionats amb l'organització de la docència amb distribucions molt semblants i simètriques: les relacions amb el professorat, la claredat en el plantejament dels exàmens, l'especialització dels estudis, i l'estructuració dels plans d'estudis. Un grup de tres indicadors més aviat relacionats amb l'alumnat se situen a continuació també amb unes distribucions molt simètriques però amb mitjanes més baixes, la qual cosa expressa que almenys per una tercera part del conjunt, ni la competitivitat, ni la massificació, ni les desavantatges representen un problema important. Per últim a l'oposició dels aspectes docents que hem citat al començament hi podem veure tres ítems que tenen a veure amb les concepcions i les pràctiques docents: la relació amb la recerca, nous plantejaments didàctics i la relació amb la pràctica, que són molt poc presents en el conjunt de les titulacions.

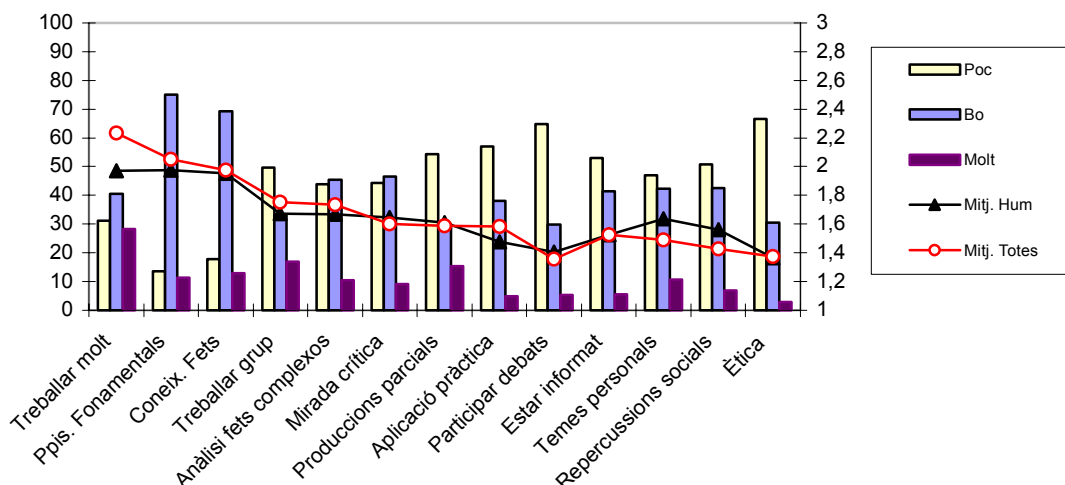
- Els estudiants d'Humanitats es diferencien de la majoria de les altres àrees perquè consideren que els seus estudis estan en desavantatge (33%/18%*) i no són gaire exigents (18%/35%*). El primer d'aquests dos aspectes té una desviació molt gran, la qual cosa indica que hi ha diferències entre les titulacions agrupades en l'àrea d'humanitats.
- També es diferencien de la mitjana dels enquestats en els següents aspectes: consideren que els estudis són poc estructurats (26%/13%*), que hi ha poca orientació a la recerca (34%/25%*), que estan poc orientats a la pràctica (44%/34%), i que s'utilitzen poc els nous recursos didàctics (P37%/27%)

L'aspecte que el conjunt dels estudiants més ressalten és l'exigència dels estudis i el que menys la preparació per la professió/ relació teoria pràctica.
L'àrea d'humanitats queda contraposada a l'àrea de Salut per la poca especialització dels estudis. Els estudiants consideren que cursen uns estudis que estan en desavantatge en relació als altres, contraposant-se a les àrees d'econòmiques, dret i enginyeria, però no es deu tractar d'un desavantatge en termes de massificació segons les dades, la qual cosa fa suposar que es deu tractar més aviat d'una consideració a les sortides professionals en el mercat laboral.

4.- Exigències en diferents aspectes

En aquest apartat analitzem la percepció dels estudiants en relació a un seguit d'aspectes relacionats amb els estudis tal com transcrivim a continuació:

'Què opines del que s'exigeix als estudiants de la teva titulació durant aquest any? Segons tu, quina importància s'atorga als punts següents:

Pel que fa al conjunt dels enquestats de les diferents àrees podem ressaltar:

- L'exigència de treballar pels estudis ocupa el primer lloc amb un valor una mica per sota que en la pregunta anterior i just una mica per sobre del centre de l'escala. Podem considerar, doncs que els estudiants tendeixen a fer una valoració més aviat baixa del que se'ls hi demana a la universitat. Els ensenyaments s'orienten més als principis i als fets que no pas a la pràctica, L'autonomia i el pensament crític ocupen posicions intermèdies i els aspectes ètics i polítics ocupen dels darrers llocs en la importància que segons els alumnes se'ls hi dona.

Pel que fa als estudiants de les titulacions de l'àrea d'humanitats podem ressaltar:

- Tots els aspectes analitzats mantenen uns valors més semblants que no pas e la mostra global. Presenten doncs un perfil més equilibrat en aquests aspectes.
- L'únic aspecte que els diferencia de la resta de titulacions és que ocupen el darrer lloc en l'indicador que és refereix a la pressió per haver de dedicar-se molt a l'estudi. (M = 28%/43%*)

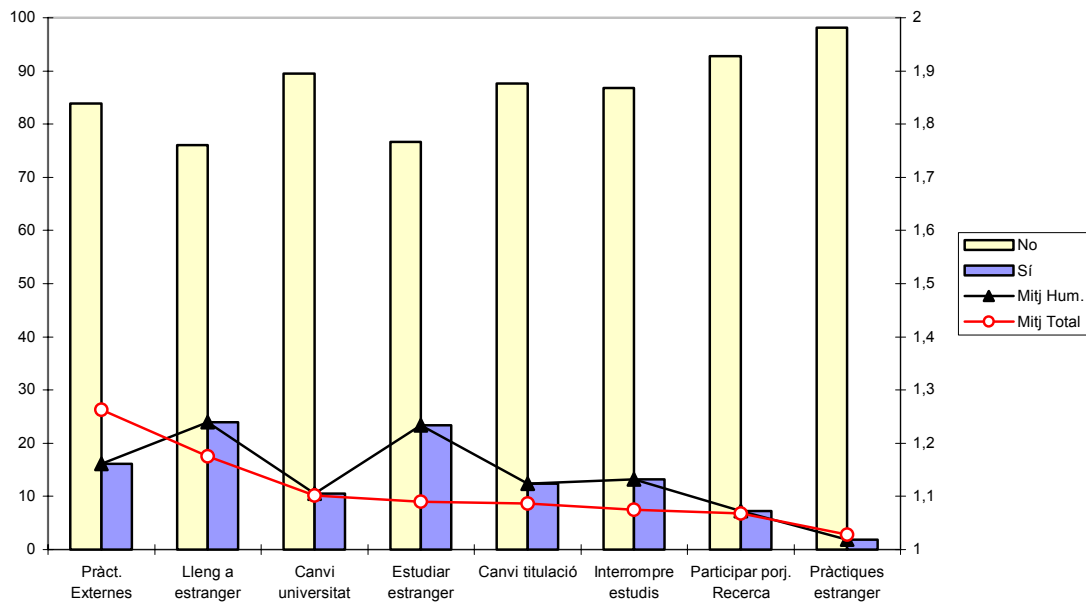
- A més a més de l'aspecte anterior tenen diferències significatives amb la mitjana en els següents aspectes: No consideren que és posi molt d'èmfasi en els fonaments (11%/18%), tenen més possibilitats de treballar en els propis centres d'interès (Poc=47%/60%*), menys dedicació a comprendre fets complexos (11%/16%*), alguna possibilitat més de cultivar un pensament crític (Poc=44%/50%*), és menys freqüent treballar en grup (Poc=50%/41%*), molt poc coneixement dels aspectes pràctics (Poc=57%/50%), una mica més de treball sobre les implicacions socials de les disciplines (Poc=51%/62%*).

En el conjunt de la universitat l'exigència, els principis i els fets ocupen els primers llocs mentre que els aspectes ètics i polítics els darrers. Hom pot demanar-se més que l'ordenació que sembla raonable, si el pes que té cada cosa és l'adequat en una formació universitària.

Els estudiants de l'àrea d'humanitats s'assemblen als d'econòmiques i als de socials pel que consideren que els estudis no són massa exigents en contraposició als de ciències i de les enginyeries. En canvi s'assemblen a socials i enginyeria en el fet de treballar en grup i poder cultivar els propis centres d'interès, en aquest cas contraposats a ciències i econòmiques.

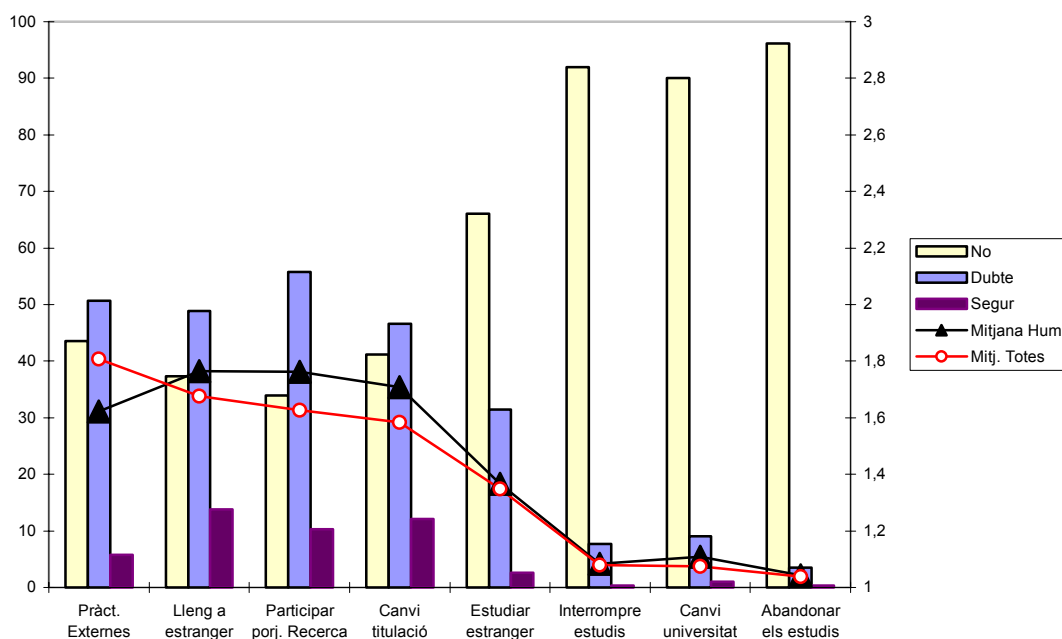
Fent un esforç de síntesi simplificadora, l'àrea d'humanitats s'assembla sobretot a la de Socials en el fet de ser menys exigents que altres i amb una preocupació més gran per les repercussions socials dels estudis, Dret i Econòmiques ocupen posicions intermèdies i a l'altre extrem queden situades les àrees de Salut, Enginyeries i Ciències. Sembla doncs que des d'aquest punt de vista els estereotips globalment compartits quan es parla de les titulacions de manera informal els tornem a trobar quan analitzem sistemàticament les percepcions dels estudiants.

5.- Estratègies de cara als estudis

La gràfica següent ens mostra un recull un conjunt d'experiències possibles lligades amb els estudis i ens mostra si els estudiants les han realitzades o no. La gràfica que ve a continuació mostra les expectatives de realitzar-les en el futur.

- Val la pena remarcar que no hi ha cap aspecte que superi el 30%. Catalunya queda molt per sota les altres dues regions europees pel que fa a les pràctiques a l'empresa i per sota clarament de la regió alemanya pel que fa a les estades a l'estranger.
- Els estudiants d'Humanitats, destaquen per haver realitzat un curs de llengua a l'estranger (24/18*), haver canviat de titulació (12/9*), haver estudiat a l'estranger (23/9*), i haver interromput els estudis (13/8*), i per haver realitzat poques pràctiques a les empreses. (16/26*)

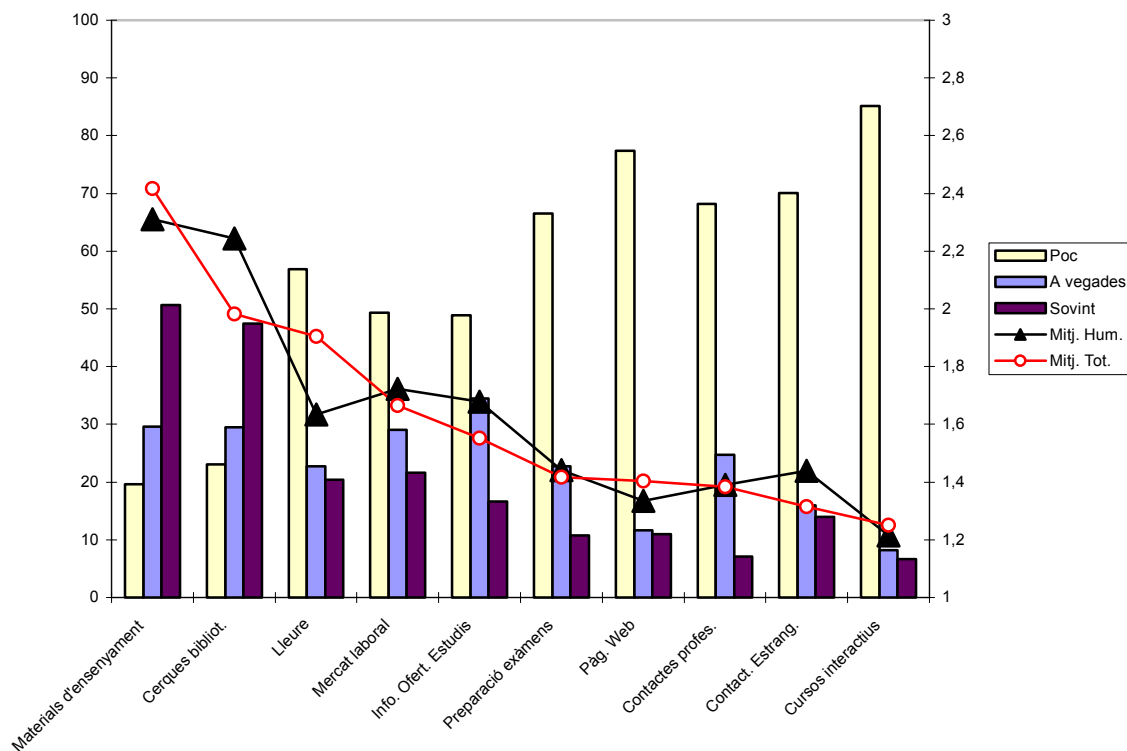
- La tendència expressada en el paràgraf anterior es manté quan ens referim a les expectatives que tenen els estudiants en aquests aspectes en relació al futur, mostrant diferències significatives de caràcter positiu en les perspectives d'anada a l'estranger per estudiar llengües (24/18*) i negatives pel que fa a les pràctiques externes (44/31*). També hi ha una propensió una mica més alta que la mitjana en les expectatives de canvi de titulació.

L'obligatorietat de les pràctiques externes és molt diferent entre regions ja que afecta pràcticament a la totalitat dels estudiants de Baden Wuttemberg, a un de cada tres dels de Rhône Alpes i només a un de cada quatre dels de Catalunya. La proporció de estudiants que han fet estudis a l'estranger es baixa en totes les regions però Catalunya ocupa el darrer lloc.

Comparant les diferents titulacions en els aspectes que hem tingut en compte en aquest apartat podem adonar-nos una vegada més que les diferents àrees d'estudi mostren uns trets culturals diferents. Les Humanitats, mostren una certa tendència a despreocupar-se d'aquells aspectes que tenen a veure amb el mercat laboral com ara les pràctiques e n empreses. Destaquen en el tema d'anar l'estranger la qual cosa respon a la presència de les titulacions lligades a les filologies i traducció interpretació.

6.- Utilització de l'ordinador

- En general la utilització dels ordinadors és menys freqüent a l'àrea d'humanitats que a les altres, tant si es tracta de l'ordinador a la universitat (31%/44%*), com l'Internet (47%/65%*) o les pàgines Web (65%/75%*).

- La utilització de la informàtica destaca per sobre de les demés àrees en la consulta de biblioteques (50%/34%*), en canvi se situa en el darrer lloc en l'ús de l'ordinador de cara el lleure (25%/38%*) També presenta diferències significatives en la recerca d'oferta d'estudis (17%/13%*) i en la consulta de materials per als exàmens.

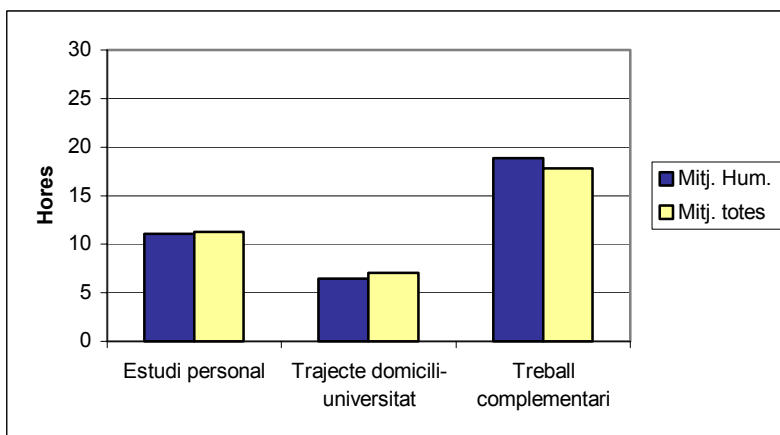
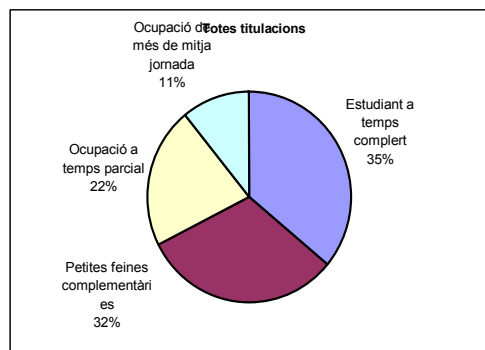
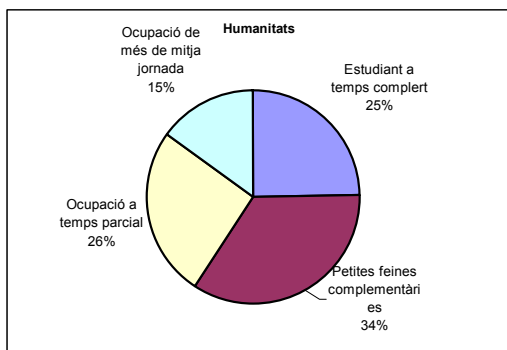
Les dades ens mostren que s'ha produït en poc temps una forta generalització de les noves tecnologies de la informació tot i que encara hi ha una part dels estudiants que no les fan servir. Catalunya no queda mal situada en aquest aspecte. Els estudiants utilitzen la xarxa principalment per la recerca de materials útils per l'aprenentatge, en canvi el contacte amb el professorat a través d'aquest canal de comunicació és encara molt escadusser. La utilització de les noves tecnologies de la informació a Catalunya des de la universitat és semblant a la regió alemanya i una mica per sobre de la francesa.

Una vegada més trobem la mateixa polarització entre les àrees de Ciències i les àrees d'Humanitats i Socials. Les Humanitats ocupen la posició més extrema i s'assemblen més a Socials i Dret en el poc ús de l'ordinador pel lleure i més per la consulta en les biblioteques, contrapasant-se a Enginyeria, Ciències i Salut i, també en aquest cas, tot i ser menys extrem, a l'àrea d'econòmiques.

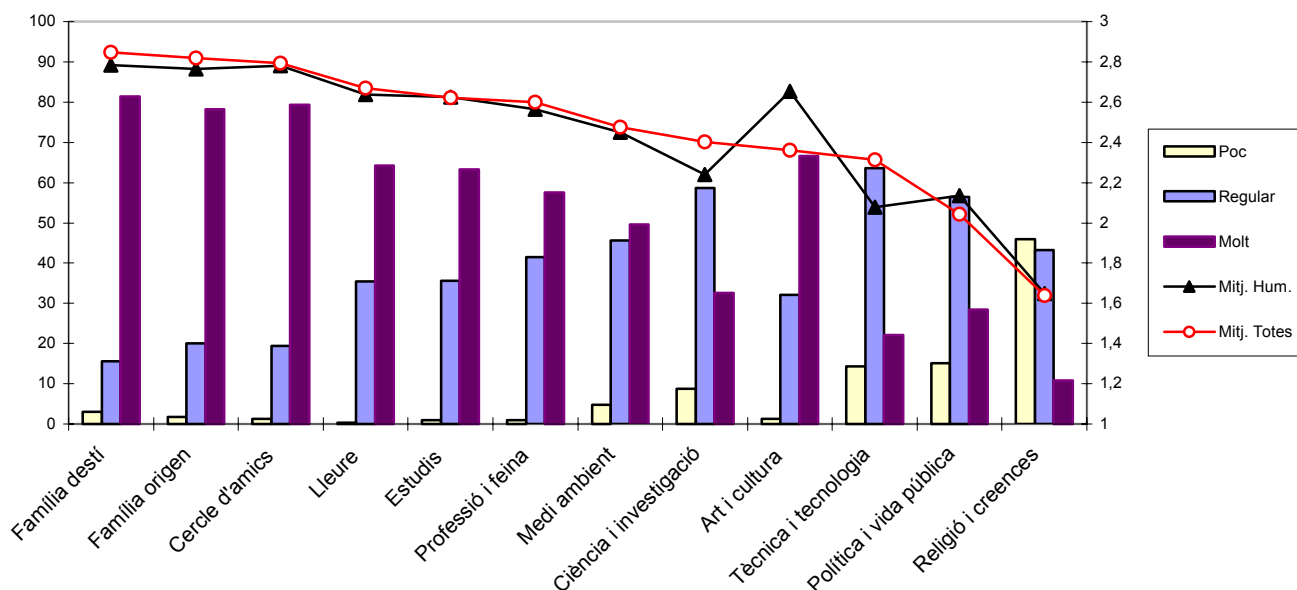
Potser podem afirmar que és més significatiu socialment l'aspecte del lleure que no pas l'ús de les biblioteques que es pot donar més per descomptat ateses les característiques de les diferents àrees.

7.- Condicions socials i estils de vida

En aquest apartat ens referirem a la presència del treball remunerat en el mode de vida dels estudiants i a l'escala de valors que sustenten i estan a la base dels seus propis estils de vida.

- Les diferències entre les tres regions són en aquest cas molt pronunciades. L'ocupació a temps complert que a Catalunya afecta al 14% dels estudiants és pràcticament inexistent en les altres regions, i en conjunt l'ocupació consistent, més enllà de les feines d'acompanyament d'estudis afecta a un de cada tres estudiants a Catalunya en front d'una mica menys d'un de cada cinc de les altres dues regions europees.
- Els estudiants d'aquesta àrea són els que més compaginen els estudis amb algun tipus de treball remunerat de manera que tenen una proporció més baixa d'estudiants a temps complert (25%/35%*)

- Podem observar com la família en les seves dues possibilitats, la d'origen i la destí, les amistats i l'esplai ocupen les primeres posicions, mentre que el darrer lloc l'ocupa la religió. Es tracta de valors que fan referència a l'esfera privada de la persona i formen una jerarquia que es manté en totes les àrees, per tant ho podem considerar com allò que els unifica com a joves estudiants i que orienta el seu estil de vida més enllà de les diferències. En segon lloc hi trobem dos valors relacionats d'una manera més aviat instrumental amb l'activitat que els estudiants realitzen a la universitat, és a dir els mateixos estudis i la professió. En tercer lloc un conjunt de valors, que els podem considerar expressius segons les diferents àrees d'estudi.
- Les hores dedicades a l'estudi personal se situen molt a prop de la mitjana.
- Aquesta àrea ocupa la primera posició en la valoració de la cultura i la darrera en la valoració de la ciència i la recerca, i de la tècnica.

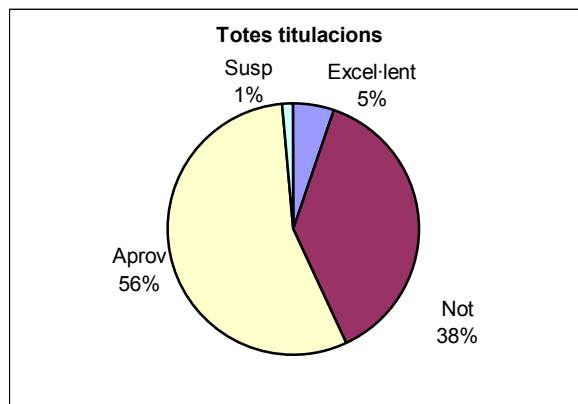
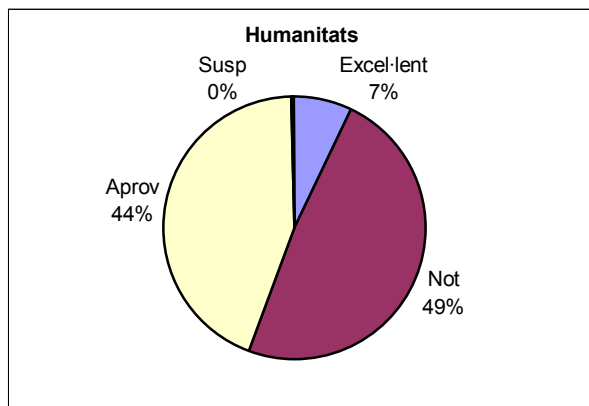
La compaginació dels estudis amb el treball remunerat és més freqüent a Catalunya que a les altres regions. Si tenim en compte les hores que els estudiants dediquen a activitats externes a la universitat poden concloure que el temps que poden dedicar a l'estudi, en molts casos es realment limitat.

L'escala de valors és semblant en les tres regions estudiades.

Els estudiants de l'àrea d'humanitats són els que més compaginen el treball remunerat amb els estudis. La suma de les hores dedicades a treball remunerat, desplaçaments ens fa adonar que la dedicació setmanal a l'estudi no pot anar més enllà de les 7h. que hi dediquen, si no es redueixen les hores de classe presencial a la setmana. Mantenen la mateixa escala de valors fonamentals que les altres àrees però es distingeixen en front de les científico-tècniques per l'elevat valor donat a la cultura en contraposició a la ciència i la tècnica.

8.- L'èxit en els estudis

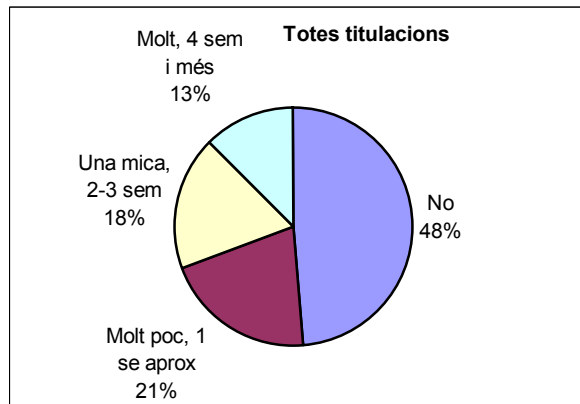
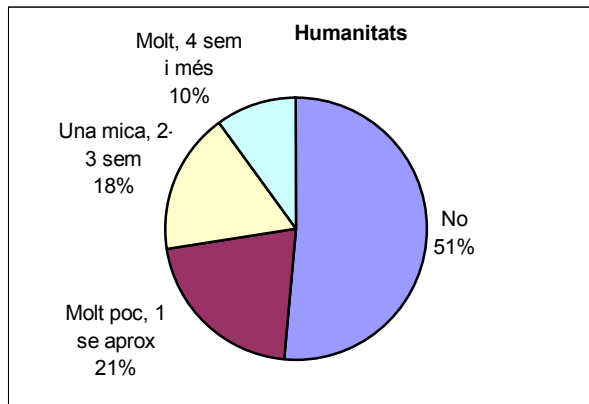
En aquest apartat ens referim als resultats assolits en els estudis a partir d'un indicador més objectiu ja que els enquestats ens diuen quines notes predominen en el seu expedient, i d'un altra més subjectiu corresponent a la resposta a una pregunta on avaluen el seu progrés personal en diferents aspectes. Finalment estudiem la relació entre la nota de tall, l'opció de l'ingrés, la combinació dels estudis i el treball i l'èxit a través de les notes i el retard.

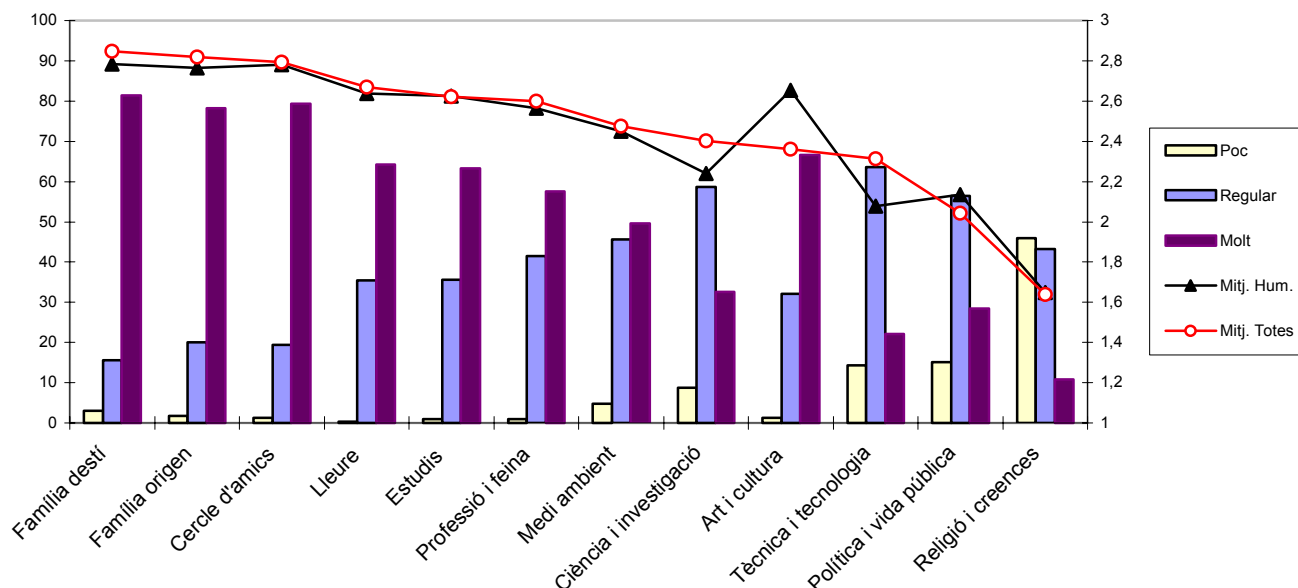
- Contràriament al que podríem esperar, la relació entre la dedicació a l'estudi i les notes predominants en l'expedient acadèmic és molt baixa, encara que estadísticament significativa ($CC = .10^*$). En la majoria de titulacions no és significativa. A Dret ($CC=.37^*$), Humanitats ($CC=.19^*$) i potser a l'àrea de Salut (.26 ns), hi ha una certa relació positiva entre la dedicació a l'estudi i l'èxit acadèmic. Curiosament a l'àrea d'econòmiques i d'enginyeria tot i que la relació no és significativa funciona al revés.
- La diferència entre les regions és significativa i relativament forta (.30*). Catalunya és la regió en la qual es produeix més retard (51%), per sobre de Baden-Wuttemberg (41%) i sobre tot de Rhône-Alpes (21%) (*). En aquesta darrera regió no existeix el retard de dos cursos. Catalunya es diferencia de Baden-Wuttemberg en els retards més forts.
- Com és d'esperar l'expedient acadèmic, mesurat a partir de les notes predominants segons declaració del mateix estudiant, mostra una bona correlació amb el retard en els estudis ($C.C. = .43^*$). Així doncs no porten cap retard el 87%* dels estudiants amb predomini d'excel·lents, un 70%* dels de predomini de notable en front d'un 31%* dels de predomini d'aprobat. Un 66%* dels estudiants que porten una mica de retard i un 80% dels que porten dos semestres tenen un expedient amb predomini d'aprobat, el qual correspon en conjunt al 56% dels estudiants. 17 dels 22 (77%*) estudiants que tenen un expedient amb predomini de suspesos porten un retard de 2 cursos o més.
- La nota d'accés a la universitat també és relativament una bona predictora de les notes predominants en l'expedient ($CC. 0.34^*$). Així doncs un 20%* els estudiants que entraren a la universitat amb una mitjana entre 8 i 10 tenen un expedient de predomini d'excel·lents en front d'un 5% del total i un 51% dels mateixos tenen predomini de notables en front d'un 38%* de mitjana.
- La nota d'accés també mostra una associació significativa ($CC=0.27^*$) amb el retard a la universitat. Així doncs no tenen retard un 70%* dels estudiants amb nota d'accés de 8 a 10, un 60%* dels que tenen entre 7 i 8 en front d'un 38%* entre els que tenen entre 5 i 7.
- La compaginació dels estudis amb el treball remunerat té una relació negativa amb el retard en els estudis ($CC= -0.21^*$) més forta que no pas amb les notes durant els estudis ($CC = 0.12^*$),

lògicament en sentit contrari. Les notes d'accés mantenen la influència que hem indicat abans en el retard sigui quina sigui la situació pel que fa al treball durant els estudis, i al mateix temps els estudiants a temps complert sempre mantenen una probabilitat més alta de no retardar-se, sigui quina sigui la nota d'accés. Les dues variables mostren la seva influència independentment. Les probabilitats de no retardar-se en els estudis entre els estudiants que han accedit a la universitat amb una nota de 8 a 10 són, d'un 0.79* si estudien a temps complert, 0.65* si fan feines d'acompanyament, 0.66* si treballen a temps parcial i 0.56 ns. si treballen a jornada completa. Per altre cantó les probabilitats de no retardar-se entre els estudiants a temps complert són 0.79* si han accedit amb una nota alta, 0.71* si han accedit amb una nota mitja i 0.48* si han accedit amb una nota baixa.

- Un 85% dels enquestats estan cursant els estudis que van triar en primera opció sense tenir en compte la universitat de preferència, i el 15% restant en una opció que no va ser la primera.
- La relació entre l'opció dels estudis i les notes de l'expedient és significativa encara que molt fluixa ($CC = .10^*$) però es tracta d'una relació espúrea ja que s'anul·la quan filtrem per les notes d'accés, és a dir que és una relació que encobreix la variable que realment funciona que és la nota, la qual tendeix a ser més alta lògicament entre els estudiants que poden realitzar la seva primera opció.

- Les notes a mitja carrera dels estudiants de l'àrea d'**Humanitats** són una mica millors que la mitjana, en canvi el retard en els estudis s'ajusta totalment al que porten el conjunt dels universitaris estudiats.
- En línies generals la percepció que tenen els estudiants enquestats del seu progrés personal és més alta que les valoracions que donen a altres preguntes del qüestionari. Tal com es pot veure en la gràfica el rang va des de 2.5 fins a 1.8, essent 2 la mitjana teòrica.
- La gràfica ens deixa veure clarament quins són els aspectes que els estudiants progressen més i quins els que menys. El pas del valor de la freqüència molt a la regular és claríssim: consideren que progressen menys en organització, capacitat pràctica, treball en equip, metodologia, interdisciplinarietat i expressió, és a dir en les famoses competències transversals.
- Destaquen els estudiants d'aquesta àrea en relació a la resta pels progressos percebuts en els aspectes culturals.
- També mostren diferències significatives positives en el desenvolupament personal, la capacitat crítica i la capacitat d'expressió. En canvi se situen per sota de la mitjana en la capacitat per resoldre problemes, en les capacitats pràctiques i en el treball en equip.

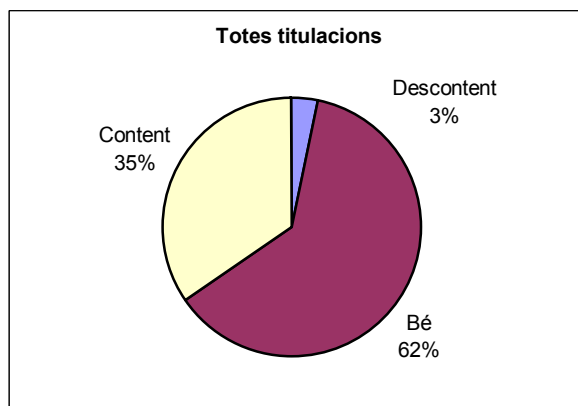
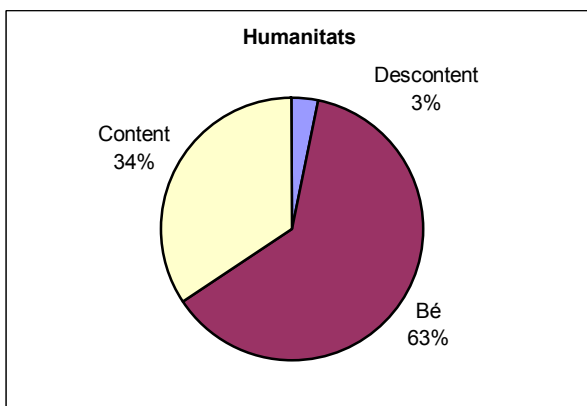
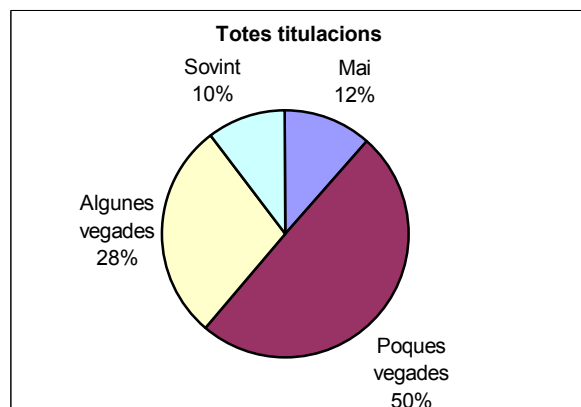
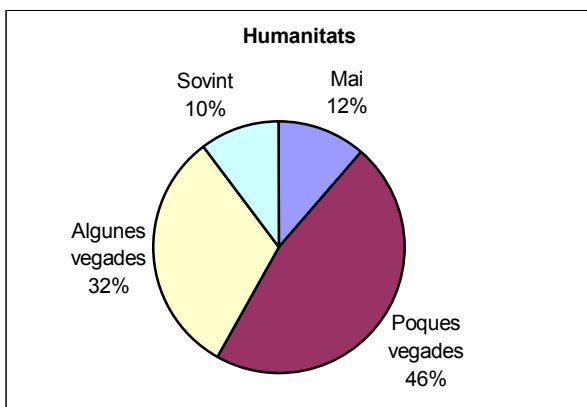

Els estudiants en com a conjunt tendeixen a valorar més els progressos que fan en diferents aspectes que no pas el que els ofereix la institució universitària com a tal, la qual cosa pot ser deguda a la percepció que tenen de l'esforç que han de fer per reeixir. La valoració dels progressos percebuts segueix la següent gradació descendent: Adquisició de coneixements, Desenvolupament personal, Metodologies, Aspectes professionals.

La compaginació dels estudis amb el treball remunerat té una influència negativa en les qualificacions acadèmiques i fa que augmenti el retard en els cursos, el qual és més freqüent a Catalunya que a les altres regions. Això no vol dir que no sigui enriquidor en altres aspectes, i per tant sembla que l'organització de la universitat hauria de tenir més en compte aquest fet.

Els estudiants de l'àrea d'Humanitats tendeixen a tenir millors notes a l'expedient, però sofreixen retards igual que el conjunt. Perceben molt progrés personal en els aspectes culturals però es consideren més mancats de competències pràctiques.

9.- Relacions socials i orientació.

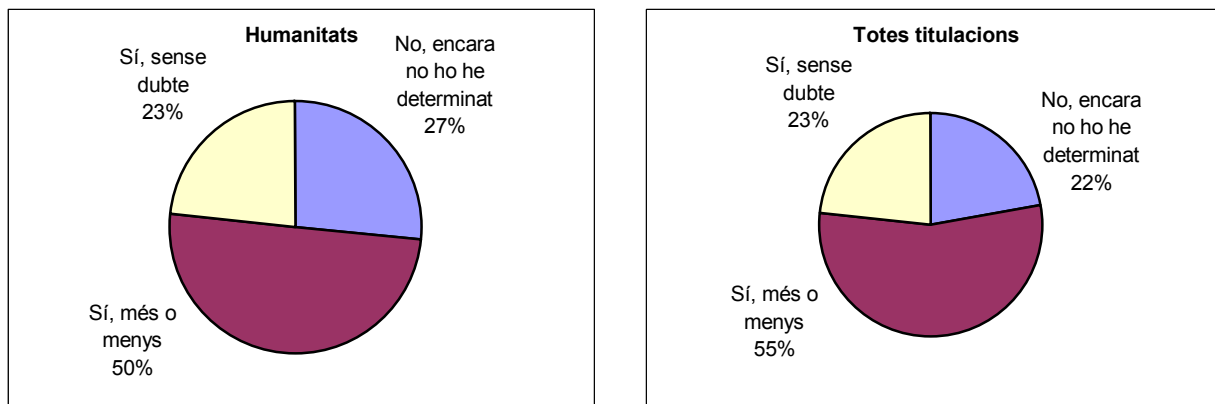
- A l'entorn de dues tercers parts dels estudiants no tenen contactes amb el professorat ni amb professionals relacionats amb el propi camp d'estudi. Set de cada deu en voldrien tenir més amb el professorat i nou de cada deu amb els professionals del ram.
- La freqüència de contactes amb el professorat dels estudiants de l'àrea d'humanitats s'acosta a la mitjana (42%/38%)
- La gran majoria jutja positivament la relació amb el professorat tot i que només una tercera part està plenament content.

Els estudiants de Catalunya reclamen més contactes amb el professorat i amb professionals externs a la universitat. Els resultats semblen indicar que el sistema actual de tutories voluntàries no asseguren una relació fluida del professorat amb la majoria dels estudiants.

10.- Tria de la professió i orientació professional.

Estat actual de la tria

Més de la meitat dels estudiants enquestats té una idea més o menys definida de la professió a la qual volen accedir. La resta es divideixen a parts gairebé iguals entre els que han realitzat ja la tria d'una manera del tot segura i els que encara no han pres aquesta decisió.

Pel que fa a l'àrea d'humanitats, podem observar com s'hi percep una lleugera major indefinició que en el conjunt (no=27/22).

Àmbit geogràfic de treball

Els estudiants catalans mostren una clara preferència per acabar treballant permanentment a Catalunya, sense que siguin significatives les petites diferències que es poden observar segons les àrees. Així, mantenen aquesta preferència al voltant d'un 95% d'estudiants, proporció superior a la que s'obté en les altres regions europees estudiades (que en el cas de Rhône-Alpes baixa fins un 80%).

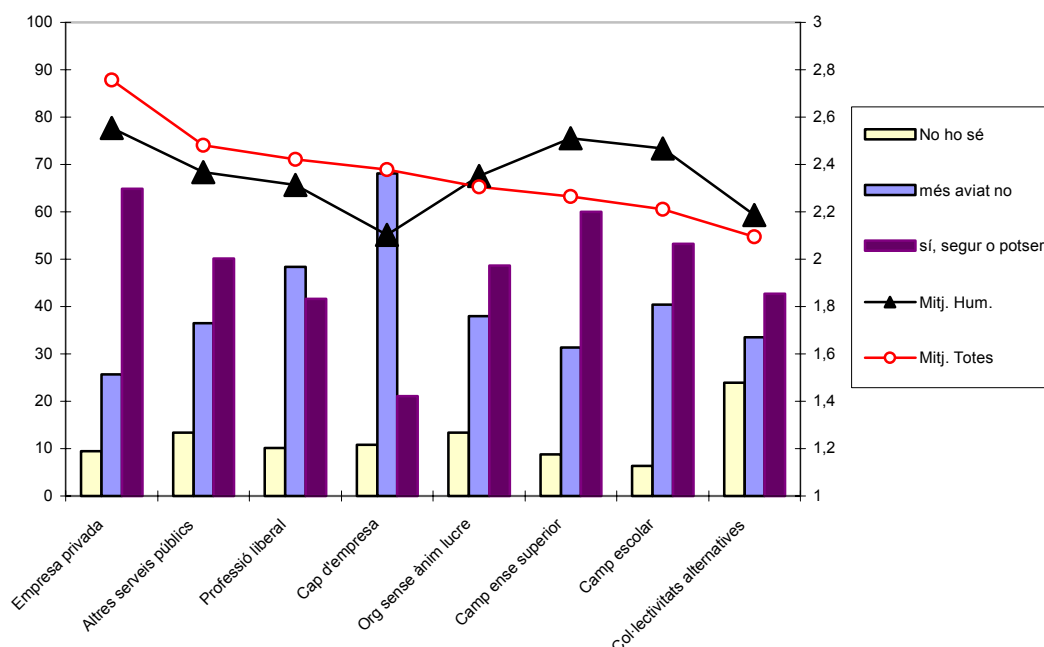
Àmbits d'activitat preferits

L'àmbit escolar no és un destí de treball permanent desitjat més que per una quarta part dels estudiants, i només una tercera part es decanta per l'ensenyament superior.

Contempen la possibilitat de treballar permanentment en col·lectivitats alternatives més d'una tercera part dels estudiants, si bé una quarta part dubten al respecte. El treball en les organitzacions sense ànim de lucre és una mica més preferit a llarg termini (41%).

L'opció de cap d'empresa se situa en cinquè lloc de la tria (46%) i la professió liberal ja ateny la meitat d'estudiants que la consideren desitjable.

El treball en l'administració pública és percebut com una opció bona per més de la meitat dels estudiants (56%), però la tria indiscutiblement majoritària és la d'acabar treballant en l'àmbit de l'empresa privada (80%).

L'àrea d'humanitats presenta un panorama prou diferent en comparació amb les tendències generals. Els estudiants que mostren preferència pels àmbits de les col·lectivitats alternatives (sí=43/37*) i les organitzacions sense ànim de lucre (sí=49/41*), si bé no arriben a la meitat, suposen una proporció superior a la que correspon al conjunt d'estudiants de totes les àrees. La qual cosa es repeteix, ara sí superant amplament la meitat dels estudiants d'humanitats, en els àmbits escolar (sí=53/26*) i el d'ensenyament superior (sí=60/33*).

Com a tendència inversa, observem com els estudiants d'humanitats s'allunyen una mica de les opcions globals per l'administració pública (sí=50/56*) i la professió liberal (sí=42/50*).

Malgrat que l'empresa privada és l'opció majoritària en aquesta àrea, ho és molt menys que per al conjunt d'estudiants (sí=65/80*). I un tret força distintiu és la poca preferència atribuïda a ser cap d'empresa (sí=21/46*).

Valors professionals

A partir de la valoració que els estudiants universitaris fan de diversos aspectes, ens podem aproximar a les orientacions, actituds i valors que mantenen en relació a la seva futura professió.

Un dels aspectes potser més inesperats en aquest sentit és el fort valor que atribueixen, no al que desitjarien que fos la seva futura feina en si, sinó al que els hauria de deixar fer a més a més. Així, quatre cinques parts dels estudiants consideren molt important el fet que la seva professió sigui compatible amb la vida familiar, alhora que tres quartes parts atribueixen molt de valor al fet que els permeti disposar de temps lliure.

A continuació, gairebé un 70% dels estudiants atorguen molt valor a dos aspectes relacionats amb l'autonomia en el treball: poder realitzar les pròpies idees a la feina i poder prendre decisions un/a mateix/a.

Al voltant també del 70% consideren molt important treballar amb éssers humans i no només amb objectes i, continuant amb aquesta vessant més 'altruista', dues terceres parts afirmen que poder ajudar d'altres persones és un aspecte molt important de la seva futura feina.

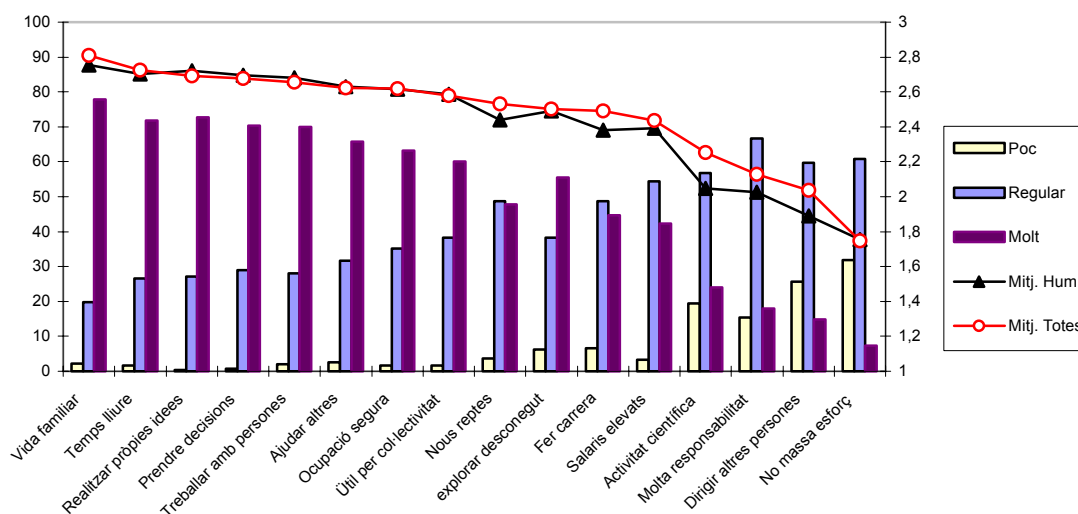
Encara per sobre del 60% trobem, d'una banda, un aspecte de caire més material com pot ser considerar important que sigui una ocupació segura; i, de l'altra, una de signe clarament altruista com poder fer alguna cosa útil per a la col·lectivitat.

Amb un percentatge del 55% se situen dos aspectes relacionats amb formes de treballar innovadores i potser associades amb el caràcter inherent al desenvolupament científic: els resulta molt important que el treball constantment imposi nous reptes i la possibilitat d'explorar el que és desconegut. Malgrat això, el percentatge d'estudiants que consideren molt important obtenir una feina que impliqui directament desenvolupar una activitat científica, es rebaixa fins una mica més d'una tercera part.

Més de la meitat atorguen molta importància al fet que la feina ofereixi bones possibilitats de fer carrera, mentre que en la mateixa línia instrumental un 46% es decanta per la importància d'obtenir salaris elevats.

Al voltant del 22% advoquen per característiques del treball associades a posicions de comandament: els resulta molt important exercir tasques que exigeixin molta responsabilitat i també la possibilitat de dirigir altres persones.

Finalment, només un 8% d'estudiants valoren com a molt important l'obtenció d'un treball que no exigeixi massa esforç.

Malgrat que per als estudiants de l'àrea d'humanitats poder compatibilitzar la feina amb la vida familiar continua essent l'aspecte més valorat de tots, ho és significativament per sota del que ho és per al conjunt d'estudiants (molt important=78/82*).

Les característiques de la feina que hem relacionat amb trets de caire científic també han quedat, en aquest cas, valorades per sota del global: una feina que imposi constantment nous reptes (molt important=48/55*) i que suposi el desenvolupament d'activitat científica (molt important=24/36*).

Igualment, els aspectes que remeten a valoracions més instrumentals i relacionades amb el comandament se subvaloren en relació al conjunt d'estudiants: tenir bones possibilitats de fer

carrera (molt important=45/53*), molta responsabilitat (molt important=18/23*) i poder dirigir d'altres persones (molt important=15/22*).

A l'hora de definir preferències sobre la professió futura, els estudiants universitaris donen molta importància a la condició de desenvolupar una feina que permeti una actuació autònoma per la seva part. D'altra banda la preferència per la inserció en la regió d'origen és molt marcada en tots els casos quan es tracta d'una opció definitiva. Pel que fa a l'àmbit d'inserció, els estudiants prenen opcions molt obertes a tots els àmbits d'activitat quan es tracta de considerar un treball transitori; ara bé, les preferències es concentren més quan es tracta d'un destí permanent.

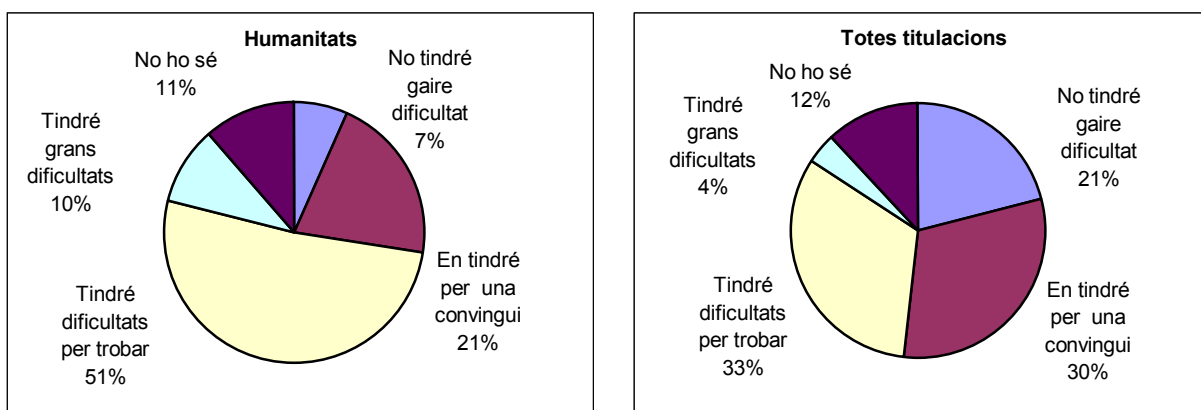
Malgrat la majoria dels estudiants d'humanitats, com el conjunt de tots els estudiants, prefereixen acabar treballant en l'àmbit de l'empresa privada, també han mostrat que les seves preferències s'inclinen fortament cap a l'ensenyament superior i l'àmbit escolar, i per sobre del global cap a les col·lectivitats alternatives. D'altra banda, presenten uns valors professionals allunyats del conjunt pel que fa a aspectes més instrumentals i de desenvolupament científic.

11.- Oportunitats professionals

Oportunitats d'inserció

La imatge que del seu futur professional tenen els estudiants universitaris enquestats es construeix, entre d'altres coses, a partir de l'anticipació que fan respecte de les oportunitats d'inserció amb què es trobaran un cop acabats els estudis.

Només dos de cada cinc estudiants de meitat de carrera preveuen una inserció fàcil, lliure de dificultats, en el mercat. Una tercera part percep una situació de mercat que haurà de comportar dificultats en l'accés a treballs en correspondència amb els estudis cursats. Un 30% ubica les dificultats en l'obtenció de treballs convenients segons les pròpies expectatives. Un 4% adopta la postura més pessimista preveient grans dificultats en la inserció. I, per últim, el 12% admet un desconeixement marcat sobre les futures oportunitats. Ara bé, aquesta distribució, vàlida pel global d'estudiants, resulta ser força variable en funció de l'àrea d'estudis que analitzem en concret.

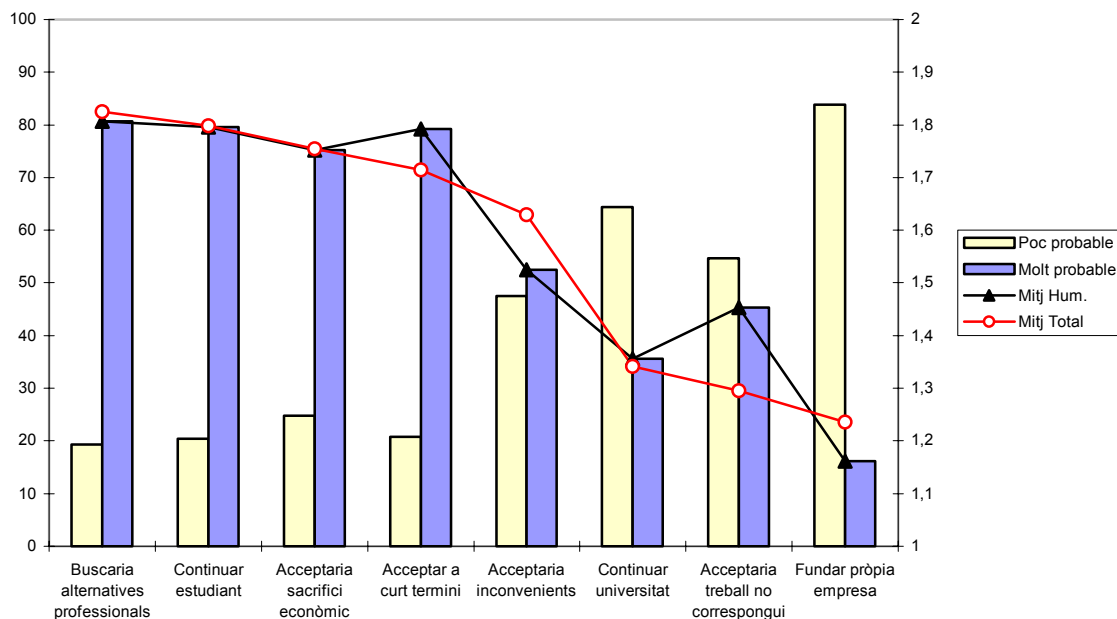

Així, els estudiants de l'àrea d'humanitats responen reforçant la idea d'unes expectatives laborals pitjor que el conjunt, obtenint percentatges superiors en les categories de 'grans dificultats' (10/4*) i 'dificultats per un treball que correspongui' als estudis cursats (51/33*); alhora que rebaixa els percentatges de la categoria 'no tindrè gaire dificultats' (7/21*).

Reaccions previstes davant dificultats en el mercat laboral

La previsió que els estudiants fan respecte les estratègies més probables que emprendrien en cas d'haver-se d'enfrontar a dificultats d'inserció professional, constitueix un indicador sobre la importància atribuïda al projecte professional, la seguretat i decisió amb què s'enfronten al seu futur, els recursos que es veuen capaços de mobilitzar, les condicions percebudes de l'entorn, etc.

Un 82% d'estudiants afirmen que l'estratègia a seguir seria probablement la cerca d'alternatives professionals equivalents econòmicament dins la seva especialitat. Gairebé en la mateixa proporció, dos de cada cinc, pensen que continuarien estudiant per tal de millorar les seves oportunitats professionals. Tres quarts parts donen prioritat a la correspondència amb els estudis que han cursat, de manera que, amb la condició de poder realitzar el seu projecte professional, acceptarien un sacrifici econòmic; mentre que un 71% acceptaria un lloc de treball que no correspongués amb la seva formació, com una opció transitòria. Un 63% acceptaria inconvenients importants (canvi de domicili, trajecte llarg, etc.). Una tercera part optaria probablement per 'quedar-se a la universitat per utilitzar de forma intel·ligent aquest temps d'espera'. Un 29% estarien disposats a acceptar de manera permanent un lloc de treball que no correspongués a la seva formació. I, en darrer terme, una quarta part intentaria fundar la seva pròpia empresa.

L'àrea d'humanitats destaca del conjunt per presentar una major inclinació cap a l'acceptació de no correspondència, tant a curt (probable=79/71*) com a llarg termini (probable=45/29*). Mentre que, en l'altre extrem, els estudiants d'aquesta àrea es mostren menys disposats a acceptar d'altres inconvenients (probable=53/63*), o bé fundar la seva pròpia empresa (probable=16/24*).

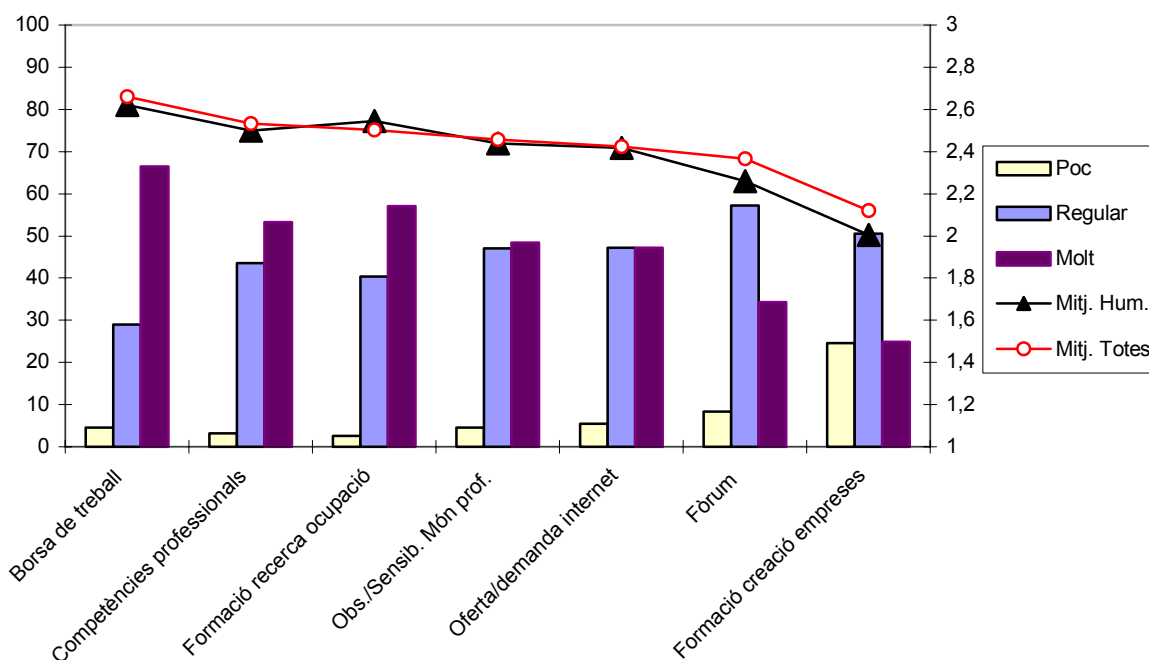
En general els estudiants catalans anticipen una situació en el mercat laboral més difícil que els de les altres dues regions. Igualment les dones dibuixen un panorama més pessimista que els homes.

En l'àrea d'humanitats, la previsió de dificultats de cara a la inserció és superior a la de la resta d'àrees, especialment pel que fa a l'obtenció d'una feina en correspondència amb els propis estudis. Potser és per aquest motiu que les estratègies anticipades d'inserció en cas de trobar dificultats en el mercat passen, més que en el conjunt, per l'acceptació de feines que no corresponguin amb els estudis cursats.

12.- Ajuts a la inserció

Ajuts a la inserció

Les accions que la universitat pot emprendre amb l'objectiu d'afavorir la inserció professional dels seus titulats són diverses i els estudiants les valoren positivament, malgrat que de forma desigual. La jerarquitització que realitzen prioritza l'establiment de borses de treball, amb dues terceres parts dels estudiants que ho consideren molt important. Les possibles accions per desenvolupar capacitats i competències professionals són també requerides amplament pel conjunt d'estudiants (molt important=56%), seguida de prop de la preparació per a la recerca d'ocupació (molt important=56%). Gairebé la meitat consideren molt important la possibilitat de realitzar estades d'observació i sensibilització en el món professional, com també l'existència d'un vincle d'informació d'oferta i demanda d'ocupació a través d'internet. Dos de cada cinc atorguen també molta importància a la creació de fòrums estudiants/empreses. Mentre que, en darrer terme, un 30% consideren molt important rebre formació per a la creació d'empreses.

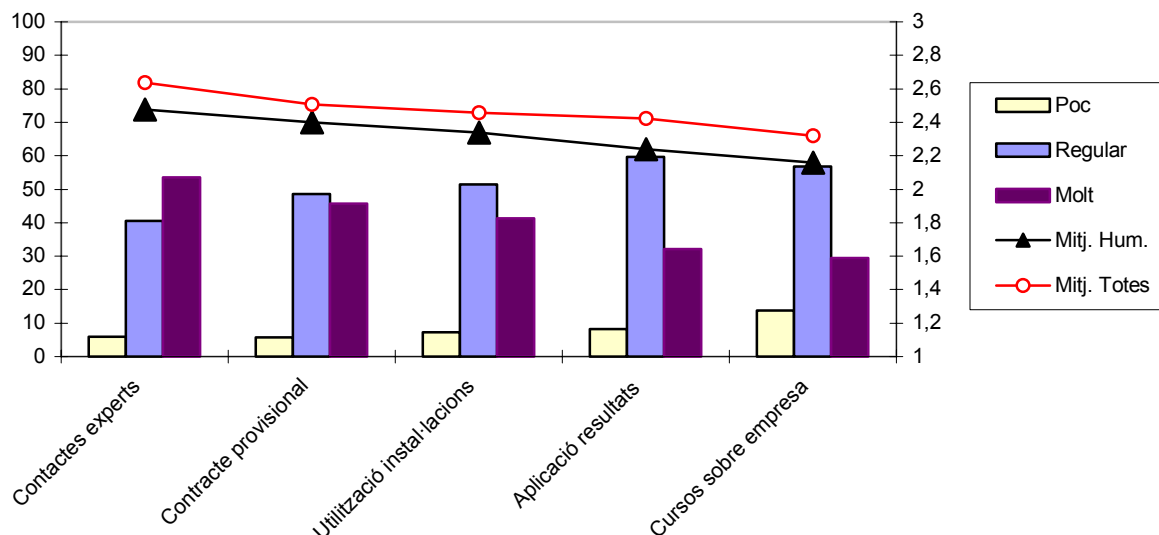

Des de l'àrea d'humanitats els estudiants emeten una valoració de les possibles mesures d'ajut a la transició força similar a la del conjunt d'estudiants. Només s'allunya una mica de les tendències centrals en la menor valoració que fan de l'organització de fòrums estudiants/empresa (molt important=34/42*) i de la formació per a la creació d'empreses (molt important=25/29).

Ajuts a la creació d'empresa

La valoració que els estudiants fan dels possibles ajuts per part de la universitat específicament dirigits a la creació d'empresa presenten un caire més desigual per àrees. Dues terceres parts dels estudiants desitjarien molt de suport per la possibilitat d'establir contactes amb experts o institucions econòmiques per a la creació d'empreses. Un 55% atorga aquesta valoració a poder tenir un contracte provisional de feina a temps parcial amb la universitat per ajudar a la posada en marxa de la creació de l'empresa. La meitat desitjarien obtenir molt suport en la utilització de les sales i instal·lacions de la institució superior per a un període transitori (laboratoris, programes informàtics, biblioteca, etc.). Un 45% valora com a desitjable molt suport en l'ajuda a l'aplicació

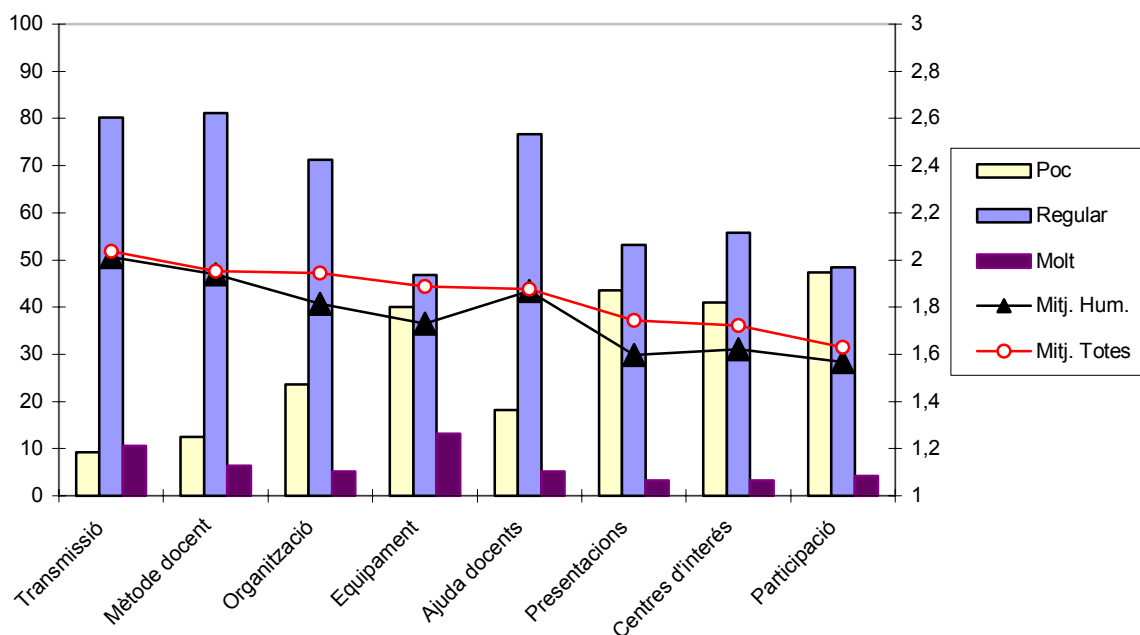
pràctica dels resultats científics. Mentre que un 38% reclamen molt de suport a través de la realització de cursos/seminaris dedicats a l'empresari i a l'empresa.

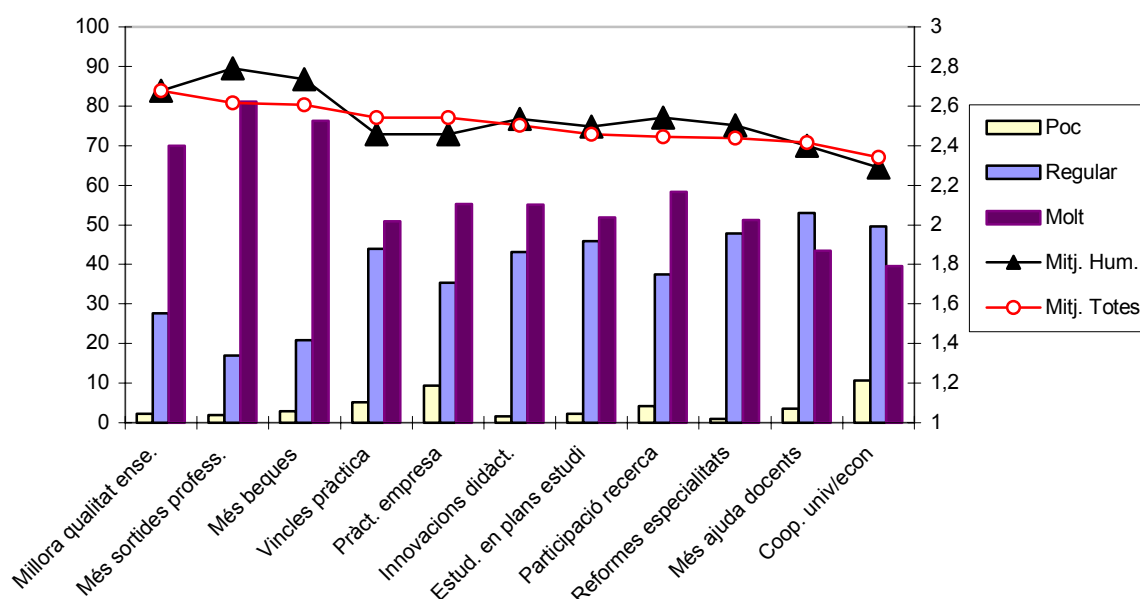
El desinterès relatiu que els estudiants d'humanitats mostren a l'hora de plantejar-se muntar la seva pròpia empresa es fa palès en la menor valoració que atorguen a totes les mesures proposades. És l'àrea que menys valora tots els ajuts, arribant a ser la diferència significativa respecte del global per al cas de: contactes amb experts (molt suport=54/67*), ajut en l'aplicació dels resultats (molt suport=32/45*), cursos sobre empresa (molt suport=29/38*) i contractes provisionals (molt suport=46/54*).

Els estudiants i, especialment, les estudiantes, fan una molt bona valoració de les mesures proposades com a ajuts a la transició. La mesura menys afavorida és la formació per a la creació d'empreses, tendència que veiem confirmada pel fet que les àrees que ja s'havien mostrat menys avesades a l'establiment per compte propi, atorguen poc valor relatiu als possibles ajuts per a la creació d'empresa. Aquest és, en efecte, el cas de l'àrea d'humanitats on l'interès pels ajuts a la transició segueix tendències molt similars a les globals, mentre que decauen força en els aspectes relacionats amb la creació d'empresa pròpia.

13.- Valoració de la qualitat i propostes de millora

- El conjunt dels estudiants enquestats dóna una nota d'aprovat just als següents aspectes: Transmissió de coneixements, Organització dels estudis, Mètode docent, els equipaments i l'Ajuda dels docents. Se situen per sota de l'aprovat l'Orientació a l'inici del curs, el Treball sobre centres d'interès i la possibilitat de participar en l'organització dels cursos.
- Els estudiants d'aquesta àrea tendeixen a situar-se per sota de la mitjana en tots els aspectes, però el que avaluen pitjor són els equipaments (Poc=40%/28%*) i l'orientació a l'inici de curs (Poc=44%/34%*), tenir en compte els centres d'interès (Poc=41%/33%*) i l'organització dels estudis (Poc=24%/15%*),

- Del conjunt d'aspectes recollits en la gràfica podem observar que els que més reclamen els estudiants del conjunt de la mostra són la millora de la qualitat de l'ensenyament, més sortides professionals i més beques. Dues d'aquestes coses escapen a les possibilitats de la universitat, però reflecteixen les retallades en la política de beques que han sofert recentment d'una banda i de l'altra les dificultats reals del mercat laboral per oferir una ocupació relacionada amb els estudis realitzats i amb unes condicions laborals satisfactòries.
- Els estudiants d'aquesta àrea destaquen junt amb els de l'àrea de Socials en la demanda de més sortides professionals (60%/45%*) i en què augmentin les beques (54%/45%*).
- També estan més interessats que la mitjana en participar en alguna recerca (35%/25%*) i en participar en la reforma dels estudis (30%/24%*), que es reformin les especialitats (25%/20%*) i en canvi menys en reforçar els vincles amb la pràctica (Poc=11%/7%*) o realitzar unes pràctiques en el món de l'empresa o de les institucions públiques (Poc=13%/9%*).

El més remarcable de la valoració que els estudiants de Catalunya fan del funcionament dels aspectes acadèmics és que la mitjana més alta dels vuit aspectes que hem tingut en compte se situa tot just en l'aprobat i es tracta, com altres vegades s'ha comprovat, de la qualitat dels continguts tramesos. Catalunya queda situada per sota de les altres regions pel que fa a la qualitat dels continguts, la manera de donar els cursos i el suport rebut del professorat, la qual cosa remarca la necessitat de fer una reflexió sobre aquests aspectes.

La paradoxa dels estudiants d'Humanitats és que d'una banda ocupen la primera posició en les demanades de més sortides professionals, igual que els de l'àrea de socials i contraposant-se a l'àrea d'enginyeria però de l'altra banda és l'àrea que reclama menys la vinculació a la pràctica, contraposant-se clarament en els dos aspectes amb els estudiants de l'àrea d'econòmiques.